

Profilová maturitní zkouška z českého jazyka a literatury

Kritéria hodnocení písemné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

- hodnocení písemné práce tvoří 40 % celkového hodnocení zkušebního předmětu
- v písemné práci žáci zpracují jedno z minimálně čtyř zadání
- v zadání je specifikováno téma a slohový útvar, popřípadě obsahuje i výchozí text k zadání
- zadání navrhuje předmětová komise ČJ a stanovuje ředitelka školy
- žáci mají povoleno používat Pravidla českého pravopisu
- časový limit pro volbu tématu a vypracování písemné práce je 140 minut
- minimální rozsah písemné práce je 250 slov, přičemž předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka, text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení
- práce, která nedosahuje alespoň počtu 200 slov, je hodnocena nedostatečnou
- u prací v rozmezí 200 - 250 slov lze menší rozsah (pokud má patrný vliv na kvalitu textu) penalizovat v jednotlivých hodnotících kritériích (zejména v 1A, 2B, 3A a 3B)
- práce je hodnocena podle bodové škály viz tabulka (příloha 1)
- podle bodové škály se hodnotí ve třech, respektive šesti kritériích (naplnění tématu a útvaru; pravopis, slovní zásoba; syntax, kompozice spolu s koherencí textu)
- každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále 0-1-2-3-4-5, maximální počet dosažitelných bodů za písemnou práci je 30
- pokud je písemná práce v jednom či obou z dílčích kritérií 1 (1A = téma, 1B = útvar) hodnocena počtem bodů 0 (viz bodová škála), je celá práce hodnocena 0 body
- při hodnocení práce bude přihlédnuto i k žakovské invenci ve zpracování, vlastní originální přístup lze bonifikovat v jednotlivých kritériích – v tomto případě lze tolerovat i mírné odchylky v naplnění kritéria 1B (slohového útvaru), přičemž jeho základní rysy musí být obsaženy
- zkoušku, konanou formou písemné práce, vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne minimálně 12 bodů
- tabulka pro výsledný počet bodů z písemné práce a převod na známku:

body	známka
30 – 27	1
26 – 22	2
21 – 17	3
16 – 12	4
11 – 0	5

- poměr písemné a ústní části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury je následující:
40% písemná část maturitní zkoušky, 60 % ústní část maturitní zkoušky

Kritéria hodnocení ústní části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

- hodnocení ústní zkoušky tvoří 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu
- žák si pro ústní část maturitní zkoušky vybírá ze školního seznamu 20 literárních děl
- lze vybrat maximálně dvě díla od téhož autora a minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu žáka zastoupena próza, poezie, drama
- z jednotlivých oddílů si žák vybírá minimální počet děl:
 - I. světová a česká literatura do konce 18. století (minimálně 2 literární díla)
 - II. světová a česká literatura 19. století (minimálně 3 literární díla)
 - III. světová literatura 20. a 21. století (minimálně 4 literární díla)
 - IV. česká literatura 20. a 21. století (minimálně 5 literárních děl)
- zbývajících šest děl si žák vybere libovolně dle vlastního uvážení za dodržení podmínek stanovených výše
- při ústní zkoušce si žák vylosuje podle svého seznamu jedno z 20 literárních děl
- v rámci jednoho zkušebního dne nelze losovat dvakrát stejný titul, v tomto případě je nutno provést nový výběr
- žák následně pro přípravu „na potítku“ obdrží pracovní list odpovídající vylosovanému dílu
- žák během přípravy „na potítku“ (mimo pracovního listu a psacích potřeb) nemá povoleno používat žádné další pomůcky
- v rámci zadání je zjišťována schopnost analýzy uměleckého textu, znalosti literárně-historického kontextu, každý pracovní list obsahuje i jazykovou otázku ověřující znalosti o jazyce a slohu
- časový limit pro přípravu na zkoušku je 20 minut
- samotná zkouška trvá 15 minut, přičemž rozvržení je následující - literární část minimálně 12 minut (cca 7 + 5 minut), jazyková část maximálně 3 minuty; žák si může vybrat, kterou částí začne
- literární část obsahuje dva hodnocené oddíly = analýzu uměleckého textu a literárněhistorický kontext; jazyková část jeden oddíl s možnými podotázkami a rovněž zhodnocení jazykové kultury
- při hodnocení ústní zkoušky tvoří literární část 80 % a jazyková část 20 % celkového bodového hodnocení ústní zkoušky
- maximální počet dosažitelných bodů za ústní zkoušku je 30 bodů
- literární část je hodnocena maximálně 24 body (analýza uměleckého textu 15 body, literárněhistorický kontext 9 body) a jazyková část maximálně 6 body – viz tabulka (příloha 2)
- ústní zkoušku vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne minimálně 12 bodů (= 40%)
- tabulka pro výsledný počet bodů z písemné práce a převod na známku:

body	známka
30 – 27	1
26 – 22	2
21 – 17	3
16 – 12	4
11 – 0	5

- poměr písemné a ústní části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury je následující:
60 % ústní část maturitní zkoušky, 40% písemná část maturitní zkoušky

Výsledná kritéria hodnocení pro komplexní maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury

- maximální počet bodů za písemnou práci je 30
- maximální počet bodů za ústní zkoušku je 30
- pokud žák neuspěje u komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury, opakuje jen tu dílčí zkoušku, u které neuspěl
- hranice úspěšnosti a výsledné hodnocení žáka se stanoví váženým průměrem procentních bodů získaných v jednotlivých částech zkoušky, a to s následujícími váhami jednotlivých dílčích zkoušek: písemná práce 40 %, ústní zkouška 60 %
- výsledné hodnocení zkoušky z českého jazyka a literatury se vypočítá podle vzorce:

$$\text{písemná práce (body)} \times 0,4 + \text{ústní zkouška (body)} \times 0,6 = \text{výsledný počet bodů}$$

- tabulka pro výsledný počet bodů a převod na známku za celou komplexní zkoušku z českého jazyka a literatury:

body	známka
30,0 – 27,0	1
26,9 – 22,0	2
21,9 – 17,0	3
16,9 – 12,0	4
11,9 – 0	5

PŘÍLOHA 1

Bodová škála k hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury

body	0	1	2	3	4	5
1A téma	<ul style="list-style-type: none"> Text se nevztahuje k zadanému tématu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B útvár	<ul style="list-style-type: none"> Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A pra- pí- sopis	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)¹. Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B slovní záso- ba	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytnou výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A syntax	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B kom- pozi- ce a kohe- rence textu	<ul style="list-style-type: none"> Text je nesoudržný a chaotický. Členění textu je nelogické. Text je argumentačně nezvládnutý. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vyspělá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

¹ Kvantifikace chyb se vztahuje pouze ke kritériu 2A. Určený interval uvádí počet tzv. „hrubých“ chyb, dvě „malé“ chyby odpovídají jedné „hrubé“. Případné chyby v bodovém pásmu 4 a 5 bodů nemají závažný charakter, v metodické části.

PŘÍLOHA 2

STRUKTURA A HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY		
Literární část = práce s uměleckým textem a literární historie	analýza uměleckého textu	<ul style="list-style-type: none"> - zasazení úryvku do kontextu díla, orientace v ději, zásadní dějové pasáže – 3 body - vymezení tématu, specifikace a rozbor dalších myšlenek díla, aspoň dva motivy z úryvku – 3 body - charakteristika vypravěče/lyrického subjektu, hlavních, popř. i důležitých vedlejších postav – 3 body - určení literárního druhu a žánru – 1 bod - popis časoprostoru (v rámci ukázky či celého díla) a kompoziční /veršové výstavby, určení vyprávěcího způsobu, v úryvku typu/typů promluv – 3 body - charakteristika jazykových prostředků a jejich funkce, nalezení některých použitých tropů či figur v úryvku – 2 body - celkem 15 bodů = 50%
	literárněhistorický kontext	<ul style="list-style-type: none"> - charakteristika literárního/obecně kulturního kontextu (specifikace vybrané doby, směru, hlavní rysy, popř. i umělecké a historické souvislosti, znalost dalších autorů a jejich tvorby) - kontext autorovy tvorby – charakteristické rysy, znalost dalších děl (zde odlišné podle zvoleného autora – méně či více podrobné) - celkem 9 bodů = 30%
Jazyková část	<ul style="list-style-type: none"> - učivo o slohu, jazyku – otázka je součástí konkrétního PL - jazyková kultura - celkem 6 bodů = 20% 	